

Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə XXI əsrin nəbzi döyünür

Azərbaycan–Türkiyə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupun rəhbəri kimi rəsmi dövlətə yollandığım Şuşaya “Zəfər yolu” ilə getdik. Füzulidən Xocavəndə və Şuşaya doğru irəlilədikcə çoxsaylı ağır inşaat texnikasının– ekskavatorların, kranların və yük maşınlarının yanından ötüb keçdik. Yolboyu demək olar ki, hər yerdə qızğın tikinti işləri gedir. Yollar, körpülər, tunellər, su və elektrik xətləri, drenaj sistemləri inşa olunur.

Bu torpaqları işğaldan azad edən dövlətimiz indi ona yeni həyat bəxş edir. Qarabağın mirvarisi olan Şuşanın özü isə elə şəhərin girəcəyindən görünürdü ki, böyük tikinti meydanıdır. Şəhərə yerin altından yeni kommunikasiya xətləri çəkilir, küçələr təmir olunur, hər tərəfdə ağır texnika işləyir, qızğın iş gedirdi. Şuşanın tarixi görkəminin bərpası, əvvəlki şöhrətinin özünə qaytarılması və şəhərin ənənəvi çal-çağırılı mədəni həyatına qovuşması üçün bərpa-quruculuq işləri sürətlə davam etdirilir.

Bərpa-tikinti işləri zamanı milli memarlıq ənənələrimizi özündə əks etdirən naxış kompozisiyaları və bəzək elementləri tətbiq edilir. Binaların fasadlarının üzlənməsində Şuşanın tarixi tikililərində işlədilən yerli daşdan istifadə olunur. Burada gördüklərimiz onu deməyə əsas verir ki, mədəniyyət paytaxtımızda həyata keçirilən bütün

Azərbaycan xalqı müstəqillik tarixinin ən xoşbəxt dövrünü yaşayır. 44 günlük Vətən müharibəsində möhtəşəm Qələbəmizdən sonra işğaldan azad edilmiş torpaqlarımıza getmək, xüsusən qardaş Türkiyənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Qarabağa səfərlərini yaxından izləmək– “Şuşa Bəyannaməsi”nin imzalanması və Zəngəzur dəhlizinin təməlqoyulması kimi tarixi mərasimlərin iştirakçısı olmaq isə ikiqat xoşbəxtlikdir. Qarabağ Zəfərindən sonra ermənilərin yerüstü cəhənnəm yaratdığı bu cənnətmisəl bölgəyə ilk səfərim Azərbaycan mədəniyyətinin ünlü mərkəzi, Türk dünyasının incisi Şuşaya oldu.

layihələr tarixlə müasirliyin vəhdəti üzərində qurulur və tezliklə, keçmişdə olduğu kimi, Şuşa dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevriləcək.

İşğaldan azad olunduqdan sonra ilk dəfə gətdiyim ərazilərimizin vəhşicəsinə dağıdılması mənə çox pis təsir etsə də, müasir səviyyədə bərpa olunan obyektlərin və yeni quruculuq işlərinin Qarabağımızın gələcəkdə regionun böyük sosial, iqtisadi, turizm və mədəniyyət mərkəzi olacağına ümid verməsi hamı kimi mənə də qürurlandırdı. Bu ümid və qürurla mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın Türkiyə və Azərbaycan bayrağına sarılması ən xoş görüntülərdən biri idi. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin Qurtuluş günündə – İyun ayının 15-də

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğan qədim Azərbaycan şəhəri, türk mədəniyyətinin beşiyi olan Şuşada “Şuşa Bəyannaməsini” imzalamaqla, sözün əsl mənasında, orta q tariximizə yeni bir salnamə yazdılar.

“Şuşa Bəyannaməsi” iki qardaş ölkənin dostluq münasibətlərinin yeni bir mərhələyə daxil olması, birgə müttəfiqliyinin rəsmi təminatı oldu. Bu tarixi günə şahidlik etmək mənə də nəşib olduğu üçün sevinc və qürur hissi keçirirdim. Bu müqəddəs duyğuları Şərqi Zəngəzurdə yenidən, ikinci dəfə mənə bəxş etdiyi üçün möhtərəm Prezidenti-

miz İlham Əliyevə dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Hər iki səfərin ümumi təəssüratı belədir ki, işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda yaradılan inkişaf modeli həm beynəlxalq standartlar çərçivəsində infrastrukturun formalaşmasını, həm də iqtisadi menecmentin müasir çağırışlara uyğun qurulmasını özündə birləşdirir. Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə XXI əsrin nəbzi döyünür. Artıq müasir standartlara uyğun Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı istifadəyə verilib. Yolların və bir sıra digər infrastrukturun formalaşması istiqamətində işlər genişlənir və sürətlə davam edir. Bu, eyni zamanda, iqtisadi idarəetmə baxımından da yeni modelin formalaşması anlamına gəlir. Bu model isə Prezident İlham Əliyevin

qeyd etdiyi kimi, növbəti mərhələdə digər ərazilərimizə transfer ediləcək. Bunu Şərqi Zəngəzura –Zəngilana gedərkən şahidi olduğum infrastruktur layihələrindən bir daha görmək olur.

Bu gün dünyanın bir çox aparıcı “ağıllı şəhər”, “ağıllı kənd” konsepsiyası informasiya və kommunikasiya texnologiyasına inteqrasiya olunur. Bu isə imkan verir ki, vətəndaşlar xidmətlərdən, xüsusən də dövlət xidmətlərindən daha keyfiyyətli şəkildə istifadə edə bilsinlər. Bu həm asan idarəçilik, səmərəliliyin artırılması, hədəflərə rahat çatmaq baxımından əlverişlidir. Eləcə də həmin şəhər sakinlər ilə hökumət arasında əlaqənin daha şəffaf və daha asan həyata keçirilməsi, eyni zamanda, vətəndaş–məmur əlaqələrinin genişləndirilməsinə imkan verəcək.

Səfər boyunca gördüyüm bu iri layihələrin fəvqündə isə Vətən müharibəsindən sonra yaranmış yeni geosiyasi vəziyyət və Azərbaycan–Türkiyə qardaşlıq, dostluq və sıx əməkdaşlıq münasibətlərinin ən yüksək səviyyədə olması ilə özünün ən qürurverici dövrünü yaşaması durur. Son bir ildə 3 dəfə Azərbaycanda olan Türkiyə Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğan oktyabrın 26-da cənab Prezident İlham Əliyevlə birlikdə Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının açılışında iştirak etdilər. Səfər çərçivəsində Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-

Ağbənd (Zəngəzur dəhlizi) avtomobil yolunun da təməli qoyuldu. Türkiyə ilə Azərbaycanı demiryolu və avtomobil yolu ilə birləşdirəcək Zəngəzur dəhlizi isə Türk dünyasının birləşməsi, regionun təhlükəsizliyi və sosial-iqtisadi inkişafı baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Bu dəhliz açıldıqdan sonra uzun illər blokadada qalmış Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası dalandan xilas olacaq. Tarixi ərazimiz olan Zəngəzura 101 ildən sonra yenidən qayıdacağıq. Zəngilanı Naxçıvandan ayıran 40 kilometrlik Zəngəzur dəhlizinin bərpa olunması yeni iqtisadi perspektivlər yaradacaq. Şərqi Zəngəzur bölgəsində yerləşən Zəngilanı qədim torpağımız olan Qərbi Zəngəzurla, daha sonra Ordubad vasitəsilə Naxçıvanla və Türkiyə ilə birləşdirmək Azərbaycanın növbəti tarixi qələbəsidir.

Ümumiyyətlə, Zəngəzur dəhlizi Avropaı Asiya ilə birləşdirən çox önəmli nəqliyyat dəhlizi olacaq. Azərbaycanla qardaş Türkiyə Cümhuriyyəti arasında quru sərhədlər bərpa olunacaq. Zəngilan rayonu isə beynəlxalq nəqliyyat-logistika mərkəzinə çevriləcək.

**Əhliman ƏMİRASLANOV,
Azərbaycan–Türkiyə
parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi
qrupunun rəhbəri, akademik**